

ŹRÓDŁA
OŚRODEK DZIAŁAŃ EKOLOGICZNYCH

DZIEŃ PUSTEJ KLASY

materiały do zajęć w terenie

www.dzienpustejklasy.pl

DZIEŃ PUSTEJ KLASY

16 czerwca 2023

www.dzienpustejklasy.pl

dzisiaj uczymy się na dworze

Drodzy nauczyciele

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Zachwycone były dzieci, zachwyceni rodzice, więc nic więcej do szczęścia nie potrzeba. Dzień Pustej Klasy wpisujemy na stałe do kalendarza imprez. Genialny pomysł!!! Chcę wprowadzić takie dni częściej. Scenariusze i działania ekologiczne zainspirowały mnie do dalszych poszukiwań, nie sądziłam, że zajęcia terenowe będą tak interesujące dla dzieci. Wspaniała inicjatywa, będę namawiać **wszystkich do wspólnej zabawy :) -** takie głosy otrzymaliśmy po zeszłorocznym Dniu Pustej Klasy w którym wzięło udział 166 tysięcy dzieci i młodzieży z całej Polski.

Mamy nadzieję, że w tym roku szkolnym udało Wam się wychodzić w teren częściej i Dzień Pustej Klasy będzie ukoronowaniem wszystkich wcześniejszych wypraw w przyrodę. My w Źródłach prawie codziennie jesteśmy z dziećmi w terenie, lato, zima, słotna jesień. Udało nam się namówić w tym roku kilkanaście klas do regularnych wyjść do lasu.

Dzień Pustej Klasy to święto edukacji w naturze obchodzone co roku w czerwcu. Tego dnia dzieci i młodzież, wspólnie ze swoimi nauczycielami, porzucają naukę w klasie na rzecz nauki w przyrodzie.

Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła” organizuje obchody Dnia Pustej Klasy w Polsce od 2016 roku. Co roku dziesiątki tysięcy dzieci bawią się i uczą na świeżym powietrzu. Naszym ogromnym marzeniem jest, aby wszystkie dzieciaki w Polsce mogły spędzać czas, uczyć się i bawić w przyrodzie nie tylko od święta, ale na co dzień. Żeby znalazł się czas i chęci, by wychodzić jak najczęściej. By zajęcia w terenie były zwykłą sprawą w przedszkolu, podstawówce i w liceum. Dlatego organizujemy Dzień Pustej Klasy, bo jak czytamy w zeszłorocznych ankietach – **Dzień Pustej Klasy, to inspiracja dla innych, którzy jeszcze nie przekonali się do edukacji terenowej.**

I pamiętajcie Dzień Pustej Klasy może być w Waszej szkole i Waszym przedszkolu tak często jak chcecie. To zależy tylko od Was. Za każdym razem, gdy poczujecie znużenie przygotowaniem lekcji, sprawdzaniem prac, siedzeniem w dusznej sali, przypomnijcie sobie to uczucie, ten wiatr we włosach, zapach trawy i zabierzcie dzieci na dwór. W czerwcu, wrześniu, listopadzie...

ekipa Ośrodka Działań Ekologicznych "Źródła"

Drogi Rodzicu

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Chcesz, aby Twoje dziecko:

- lepiej się uczyło?
- potrafiło się bardziej koncentrować?
- miało więcej ruchu w ciągu dnia?
- rzadziej chorowało?
- było bardziej samodzielne?
- umiało współpracować z innymi dziećmi?

My też tego chcemy dla dzieci. Dlatego chcemy częściej wychodzić w teren. Chcemy, by dzieci miały częsty kontakt z przyrodą. Dlatego dołączyliśmy do Dnia Pustej Klasy - święta edukacji w naturze.

Razem będziemy obserwować zmiany zachodzące w przyrodzie, zachwycać się jej bogactwem, odkrywać naturę wszystkimi zmysłami, poznawać mechanizmy funkcjonowania przyrody, tworzyć sztukę z naturalnych surowców, uczyć się samodzielności i współpracy a przede wszystkim bawić się i odpoczywać od ławek i ekranów.

Wychodzimy z założenia, że nie ma złej pogody, jest tylko nieodpowiednie ubranie.

Na Dzień Pustej Klasy i każde wyjście w teren dzieci powinny mieć **ubranie odpowiednie do pogody** i do zabaw w terenie. Pamiętaj o wygodzie dziecka i o tym, że ubrania będą się brudzić. Jeśli będzie gorąco przyda się nakrycie głowy, krem z filtrem, warto zaopatrzyć dziecko w preparaty odstraszające komary i kleszcze.

Kontakt z przyrodą jest niezbędny zarówno dla zdrowia fizycznego, jak i psychicznego. Dzieci potrzebują go w takim samym stopniu, jak zdrowego odżywiania, czy odpowiedniej ilości snu. Zabawa i edukacja na świeżym powietrzu poprawia koncentrację, zdolności poznawcze, obniża stres oraz problemy z nadpobudliwością i uwagą, a także poprawia kreatywność i zaangażowanie uczniów oraz jest dla nich po prostu zdrowsza niż siedzenie wiele godzin w ławkach. Zapobiega otyłości, poprawia koordynację ruchową, wzmacnia kręgosłup, chroni wzrok i poprawia odporność. Nie sposób wymienić wszystkich korzyści płynących z przebywania na łonie natury.

Przebywanie w przyrodzie jest dobre tak samo dla Waszych dzieci, jak i dla Was. Zachęcamy Was do regularnych spacerów, wycieczek, zabaw i odpoczywania w naturze.

Alfabet przyrody

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Rozejrzyjcie się wokół i wypiszcie jak najwięcej słów opisujących otaczającą was przyrodę i zaczynających się na kolejne litery alfabetu.

- A
- B
- C
- D
- E
- F
- G
- H
- I
- J
- K
- L
- ł
- M
- N
- O
- P
- R
- S
- T
- U
- W
- Z

Na zakończenie wymyślcie i zapiszcie na odwrocie zabawną historyjkę z wykorzystaniem co najmniej 10 wypisanych słów .

Poszukiwacze skarbów

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

ZNAJDŹCIE

- coś co moglibyście pokochać
- coś żółtego
- coś na czym można grać
- coś pięknego
- coś gładkiego
- coś szorstkiego
- coś co mogłoby być domkiem
- dla krasnala
- nadgryziony przez zwierzę liść
- coś na literę „K”
- nasionko

ZNAJDŹCIE

- coś prostego
- coś wilgotnego
- coś co przypomina motylka
- coś pachnącego
- coś kłującego
- coś miękkiego
- coś co przypomina mnie
- coś co pochodzi od zwierzęcia
- coś co stanowi osłonę
- piórko
- szyszkę

CO ZROBIĆ DALEJ

Z zebranych przedmiotów ułóżcie kształt wybranego zwierzaka.

Nie zdradzajcie innym grupom nazwy zwierzątka, niech spróbują zgadnąć,
a Wy odgadnijcie jakie zwierzę ułożyły inne grupy.

Zachwytnik

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Potrzebne będą: patyki, sekator lub mała piłka do cięcia patyków, scyzoryk lub mały nożyk, marker z cienką końcówką

Znajdź patyk o grubości palca dorosłego człowieka. Utnij kawałek o długości około 7-8 cm. Nożykiem zetnij kawałek kory bliżej jednego z końców patyczka, tak, żeby można było narysować buzię Zachwytnika.

ZACHWYTNIK TO NIE JEST ZWYKŁY PATYK. TO STWORZENIE, KTÓRE ŻYWI SIĘ OGLĄDANIEM PIĘKNA.

Zachwytniki to stwory, które kochają się zachwycać. Niestety im samym trudno jest dostrzec piękno w otaczającym świecie, dlatego potrzebują przewodników i przewodniczek, którzy będą wynajdywali wspaniałe rzeczy, miejsca i je pokazywali. Zrób swojego Zachwytnika, narysuj mu oczy, by mógł oglądać świat, nos, by mógł czuć wszystkie cudowne zapachy, uszy by mógł słuchać dźwięków przyrody i buzię, którą może wyrażać zachwyt.

Pokazuj swojemu Zachwytnikowi to wszystko, co i ciebie zachwyca.

A gdy się zmęczysz, możecie razem poleżeć na trawie. A może zrobisz

dla niego łóżeczko z kory? Albo miseczkę z czapeczki żółędzia?

Ubranko z liścia?

Stworki bardzo lubią mieszkać w kieszeniach kurtek, piórnkach, plecakach czy torebkach. Za każdym razem kiedy zajdziesz go w swojej kieszeni czy plecaku, szybko pokaż mu coś pięknego.

Patykowy mindfulness

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

To ćwiczenie poprawia koncentrację oraz uczy współpracy i uważności na drugą osobę.

Najpierw niech każdy z was znajdzie patyk, mniej więcej długości i grubości długopisu.

Teraz dobierzcie się w pary. Stańcie twarzą do siebie w odległości na wyciągnięcie ręki.

Patyczki połóżcie między sobą na ziemi równolegle, tak żeby wskazywały wasze buty (jak na obrazku).

Zadanie polega na podniesieniu obydwu patyczków tylko przy użyciu palców wskazujących. Palec wskazujący pierwszej osoby dotyka jednego końca patyka, a druga osoba dotyka palcem drugiego końca patyka.

Na początku potrenujcie z jednym patyczkiem, by dojść do wprawy i móc w ten sposób podnieść patyk nad głowę. Jeśli patyk wam upadnie, spróbujcie jeszcze raz.

Kiedy opanujecie już podnoszenie pojedynczych patyczków, czas podnieść oba patyki jednocześnie, przy użyciu obu rąk. Tak jak poprzednio, jeśli któryś patyk spadnie, zacznijcie od początku. Kolejnym utrudnieniem jest wykonanie tego ćwiczenia z zamkniętymi oczami. Jeśli dobrze wam idzie podnoszenie patyków, możecie “zabrać patyki na spacer”.

Spróbujcie przejść się po lesie cały czas trzymając swoje patyki między palcami wskazującymi. Jeśli patyki wam wypadną, podnieście je i idźcie dalej.

Im dłużej będziecie ćwiczyć, tym będzie łatwiej. Możecie wprowadzać dodatkowe utrudnienia, na przykład wyznaczyć tor przeszkód do spacerów z patykami. Tor powinien być różnorodny, może wymagać przejścia przez krzaki, nad kłodą, pod niską gałęzią, gdzie trzeba się schylić, aby przejść.

Bądź jak wiewiórka

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Co będzie potrzebne: orzechy włoskie lub laskowe (w łupinach) albo kasztany czy inne duże nasiona, w ilości po jednym (lub więcej) na każdego uczestnika zabawy.

To ćwiczenie warto zrobić na samym początku wyprawy. Powiedz uczniom, że dzisiaj zamienią się w wiewiórki, które ukrywają swoje zapasy na zimę. Daj każdemu po jednym orzechu i poproś żeby ukrył go tak, żeby orzech nie był widoczny. Wyjaśnij, że ważne jest to, aby każdy zapamiętał, gdzie schował swoje zapasy. Kiedy już wszystkie orzechy są ukryte przejdźcie do dalszych zabaw najlepiej w innej okolicy lasu lub parku. Na koniec spaceru wróćcie w miejsce, gdzie schowane są “zapasy” i poproś, żeby każdy odnalazł swój orzech.

BĄDŹ JAK WIEWIÓRKA

Wiesz, że wiewiórki ukrywają swoje zapasy na zimę? Już na początku jesieni zaczynają zapełniać swoją spiżarnię. Do zimy w swoich skrytkach zbiorą nawet kilka tysięcy orzechów i nasion. Swoje zapasy ukrywają w dziuplach, szparach, zakopują w ziemi. Często zakrywają je dodatkowo liśćmi lub mchem. Potrafią nawet sortować przysmaki pod względem rodzajów, tak jak ludzie układają na jednej półce przetwory z owoców a na innej makaron czy kasze. Gdy przychodzi zima, głód im nie straszny, pod warunkiem, że nikt im spiżarni nie okradł i że one same pamiętają, gdzie co ukryły. Wiewiórki zwykle są w stanie zlokalizować miejsca, w których poukrywały zapasy, ale czasem zdarza się im zapomnieć, gdzie schowały smaczny kąsek.

Sprawdź, czy masz pamięć jak wiewiórka?

Na początku spaceru ukryj swoje zapasy (orzecha, kasztana lub żołędzia). Zamaskuj, by nikt inny go nie znalazł i dokładnie zapamiętaj miejsce skrytki. Gdy po kilku godzinach będziesz wracać ze spaceru, odnajdź miejsce, gdzie ukryłaś/ukryłeś swój wiewiórczy przysmak.

Przyrodnicze bingo

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Zabierz przyrodnicze bingo na spacer. Weź też ołówek.
Rozglądaj się dokładnie, bądź uważna /uważny, zaglądaj pod liście. Na karcie zaznacz te elementy przyrody, które uda ci się znaleźć. Jeśli uda ci się zaznaczyć obrazki w jednym rzędzie, kolumnie lub po skosie to wspaniale, bingo!
Zabierz bingo do lasu, do parku, na łąkę. Gdzie najłatwiej znaleźć narysowane zwierzaki, rośliny i rzeczy?

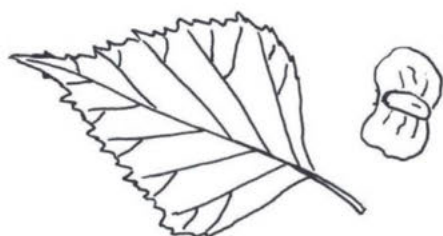

Jakie to drzewo?

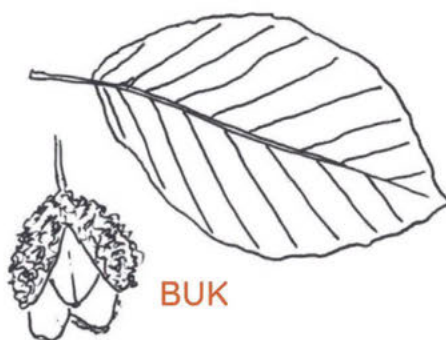

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

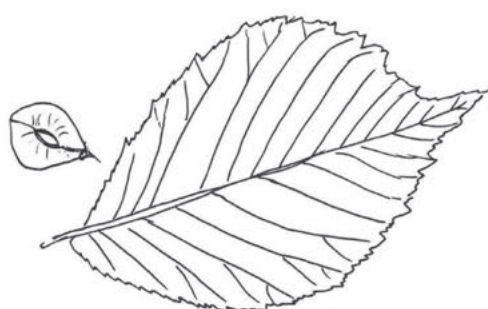
dzienpustejklasy.pl

BRZOZA

BUK

WIAZ

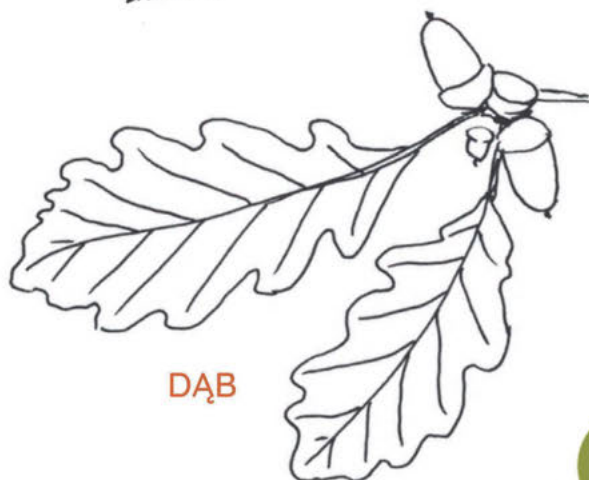
GRAB

OLCHA

LIPA

DĄB

TOPOLA

LESZCZYNA

DZIEŃ PUSTEJ KLASY

dzienpustejklasy.pl

KLON JAWOR

KLON POSPOLITY

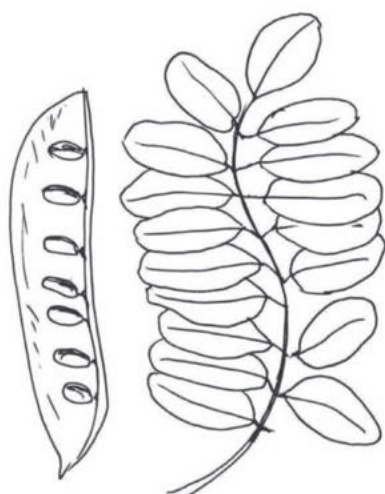
JESION

JARZĄB

GŁÓG

ROBINIA AKACJOWA

KASZTANOWIEC

WIERZBA

Leśne dyskusje

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Potrzebne będą kartki z wydrukowanymi zdaniami:

- Tak i to było bardzo przyjemne.
- Tak, ale nie podobało mi się.
- Nie, ale chciałbym/chciałabym spróbować.
- Nie i nie chcę tego spróbować.

To ćwiczenie daje uczestnikom możliwość głębszego poznania siebie samego oraz swoich towarzyszy, sprawdzania, kto ma podobne doświadczenia i przekonania, a kto inaczej widzi daną sytuację.

Znajdźcie cztery długie patyki. Ułóżcie je tak, aby stykały się jednym końcem i dzieliły teren na cztery części. Połóżcie po jednej kartce z napisem w każdej z czterech części.

Gdy "plansza" jest gotowa, przechodzimy do pytań związanych z doświadczaniem przyrody (ale metodę możecie wykorzystać do dowolnych tematów np. wychowawczych). Odczytuj głośno kolejne pytania a uczestnicy odpowiadają zajmując miejsce w odpowiedniej części "planszy" z patyków.

Przykładowe pytania:

- czy trzymałeś/trzymałaś kiedyś w rękach dżdżownicę?
- czy ze skupieniem słuchałeś/słuchałaś kiedyś śpiewu ptaków?
- czy zdobyłeś/zdobyłaś kiedyś samodzielnie jakąś górę?
- czy byłeś/byłaś kiedyś na bagnach?
- czy kąpałeś/kąpałaś się w górskim strumieniu?
- czy masz swoją roślinę, za którą jesteś odpowiedzialny/a?

Kiedy wszyscy uczestnicy staną w wybranym przez siebie miejscu możesz poprosić, aby chętni opowiedzieli o swoim doświadczeniu albo wyjaśnili dlaczego wybrali taką odpowiedź. Kolejnym etapem ćwiczenia może być poproszenie osób, które stanęły w polu „Tak i to było bardzo przyjemne” żeby spróbowały przekonać osoby stojące w polu „Nie i nie chcę tego spróbować.” Ciekawe czy uda im się przy pomocy swoich argumentów sprawić żeby przeszły one na pole “Nie, ale chciałbym/chciałabym spróbować”?

Tak i to było
bardzo
przyjemne.

Leśne dyskusje

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Tak, ale
nie podobało
mi się.

Leśne dyskusje

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Nie, ale chciatbyñm
/ chciatabyñm
spróbować.

Leśne dyskusje

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Nie i nie chcę tego próbować.

Leśne dyskusje

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Kryj się!

DZIEŃ PUSTEJ KLASY

dzienpustejklasy.pl

Kryj się! to zabawa grupowa, którą możesz przeprowadzić w gęstym lesie, w miejscu z bujną roślinnością, gdzie rosną krzewy i można się łatwo ukryć.

Zapytaj uczniów, czy spotkali kiedyś dziką w naturze? Co wiedzą o dzikach?

Wyjaśnij, że chociaż dziki są duże i wydają się niezgrabne, potrafią się poruszać po lesie bardzo cicho. Potrafią również bardzo skutecznie ukrywać się przed ludzkim wzrokiem. Mistrzami kamuflażu są małe dziczki, które na specjalny sygnał wydawany przez mamę potrafią bardzo szybko “zniknąć” w lesie. Dzikie ukrywają się krzakach, przylegają do ziemi, zamierają w bezruchu za pniami drzew, a ich specjalne pasiaste umaszczenie sprawia, że bardzo trudno je wtedy zauważyć.

Na początku wybierz jedną osobę, która będzie lochą (mamą dzików). Tę rolę może odgrywać też prowadzący/a. Reszta grupy to małe warchlaczkę. Mama locha staje w miejscu i nie może się z niego ruszyć przez cały czas trwania zabawy. Może się jedynie obracać, kucać, stawać na palcach itp. Lochy zamyka oczy i liczy głośno do 10. W tym czasie warchlaczki muszą się ukryć tak, żeby mama nie mogła ich wypatrzeć. Zadaniem warchlaków jest stać się niewidzialnymi, ale nie mogą odbiegać dalej niż na 10-15 kroków od lochy, żeby ta mogła je obronić w razie prawdziwego zagrożenia.

Kiedy locha skończy liczyć otwiera oczy i szuka swoich dzieci. Jeśli uda jej się kogoś wypatrzeć, woła tę osobę po imieniu lub gdy nie jest pewna kto to, ale widać tylko fragment odzieży, opisuje go na przykład: widzę niebieskie rękawy za grubą brzozę naprzeciwko mnie. Odnalezione warchlaczki wychodzą ze swoich kryjówek i przychodzą do mamy, ale jej nie podpowiadają i nie pomagają szukać. Po jakimś czasie kończymy grę i prosimy te warchlaczki, które nadal się ukrywają żeby najpierw wychyliły się i pokazały, gdzie się tak skutecznie ukryły, a następnie również wróciły do mamy lochy.

Z każdą kolejną rundą warchlaczki nabierają coraz większej wprawy i naprawdę trudno je wypatrzeć, nawet jeśli ukrywają się dosłownie metr przed “lochą”.

Powodzenia!

Głodne pisklęta

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Potrzebne będą: kawałki grubej włóczki lub naturalnego grubego sznurka długości około 10-15 cm, po jednym lub po dwa kawałki na każdego uczestnika zabawy.

Do zabawy potrzebujemy dwóch położonych blisko siebie ale oddzielonych kawałków terenu wielkości mniej więcej połowy boiska do siatkówki. Idealnie byłoby, gdyby miały wyraźne granice i były oddzielone, na przykład pasem zieleni czy górką, żeby dzieci będące w różnych grupach nie widziały siebie nawzajem.

Wiosna to intensywny czas dla ptasich rodziców - muszą zdobywać wtedy mnóstwo pokarmu, żeby nakarmić swoje głodne pisklęta.

Podziel klasę na dwie grupy i przydziel grupom teren. Każdemu dziecku wręcz jedną lub dwie "dżdżownice lub gąsienice" ze sznurka lub włóczki. Poproś dzieci, by ukryły dżdżownice na wyznaczonym terenie. Upewnij się, że dzieci znają granice, w których mogą ukrywać "dżdżownice". Sznurek należy ukryć w ten sposób, żeby co najmniej połowa była widoczna.

Gdy wszystkie dżdżownice w obydwu grupach zostały schowane, grupy zamieniają się terenami. Dzieci przemieniają się w ptaki poszukujące pokarmu dla swoich pisklątów. W wyznaczonym czasie (5-8 minut) szukają "dżdżownic". Aby "dżdżownice" się nie pogubiły można wrzucać je do pojemnika lub wiązać na kiju, który trzyma nauczyciel (dodatkowe ćwiczenie małej motoryki).

Po upływie wyznaczonego czasu zawołaj grupy i razem policzcie znalezione "dżdżownice". Jeśli jakichś brakuje, wyślij grupy z powrotem w teren, na którym ukrywały swoje sznurki, ciekawe, czy uda się im znaleźć swoje "dżdżownice"? Po odnalezieniu wszystkich możesz zrobić drugą rundę. Tym razem grupy chowają sznurki na terenie, na którym przed chwilą szukały dżdżownic.

Na zakończenie porozmawiaj o tym, jakich strategii poza kamuflażem używają bezkręgowce, żeby uniknąć zjedzenia przez ptaki (na przykład nieprzyjemny zapach, trujące substancje, twardy pancerz, barwy ostrzegawcze, broń typu żądło).

Kto zostawił ten trop?

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

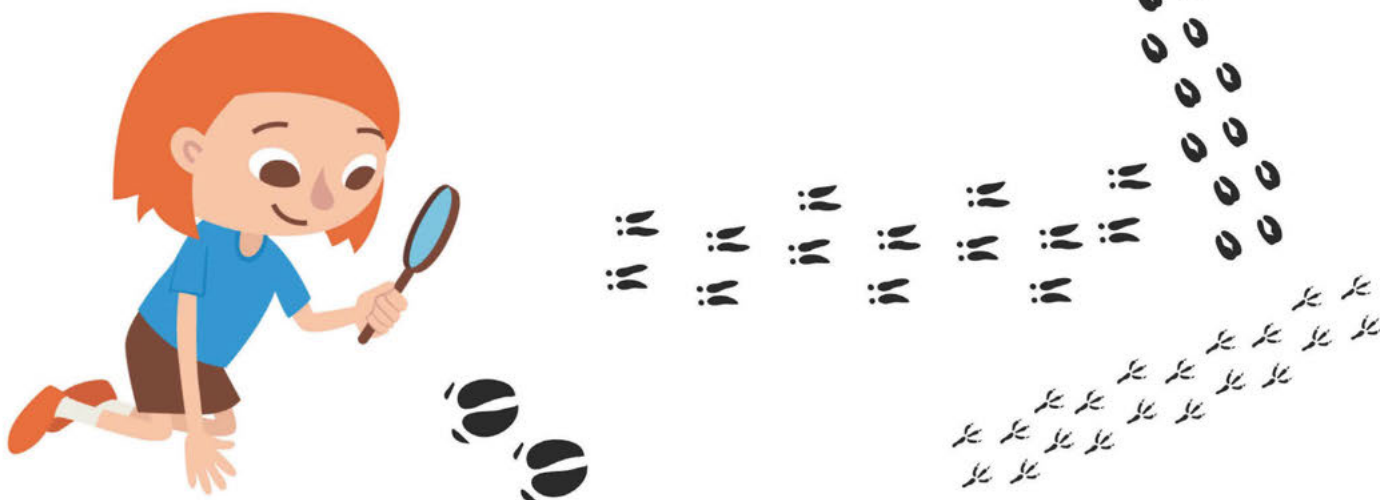
dzienpustejklasy.pl

Potrzebne będą: wydrukowane, wycięte tropy z załącznika (po 8 sztuk każdego tropu) oraz ilustracje zwierząt (w jednym egzemplarzu każdy). Najlepiej materiały zalaminować, wtedy posłużą wam dłużej.

Przygotuj wcześniej zestawy tropów i zdjęcia. Rozłóż je w terenie przed zajęciami lub w czasie, gdy uczniowie będą zajęci czymś innym. Ułóż z tropów sześć ścieżek, prowadzących w różnych kierunkach. Ścieżki mogą zaczynać się w jednym lub różnych miejscach, ważne by stosunkowo łatwo było znaleźć pierwsze tropy. Młodszym dzieciom zostawiaj karteczki z tropami w niewielkich odległościach i w dość widocznych miejscach, starszym możesz przygotować trudniejsze "ścieżki" a tropy trochę poukrywać, żeby poczuli się jak prawdziwi tropiciele. Na końcu każdej "ścieżki" połóż zdjęcie zwierzęcia, do którego należy trop. Nie wykorzystuj wszystkich karteczek z tropami. Jedna powinna zostać jako wzór dla tropicieli.

Podziel grupę na sześć zespołów. Zaproponuj dzieciom, by wcieliły się w tropicieli zwierząt, których zadaniem jest odnalezienie odpowiedniego tropu oraz odszukanie zwierzęcia, które ten trop zostawiło. Daj każdemu zespołowi wzorcowy trop i powiedz, że muszą teraz odszukać w najbliższej okolicy taki sam ślad, a potem pójść tym tropem tak długo, aż trafią na zdjęcie zwierzęcia. Jeśli znajdą inaczej wyglądający trop nie idą za nim ani go nie podnoszą. Gdy grupa odnajdzie zdjęcie powinna je zabrać a potem wrócić tą samą drogą, zbierając przy okazji tropy.

Gdy wszystkie zespoły wrócą, połóżcie na środku zdjęcia zwierząt i porównajcie tropy tak, żeby dzieci zobaczyły, jak wyglądają odciski poszczególnych zwierząt.

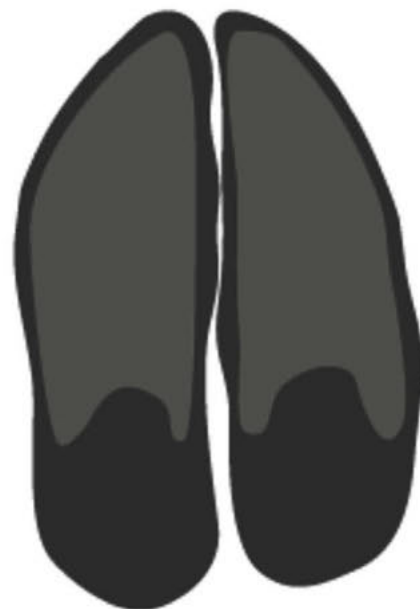
Kto zostawił ten trop?

sarna

jeleń

wilk dzik lis

borsuk

Kto zostawił ten trop?

lis

wilk

wilk dzik lis

borsuk

Kto zostawił ten trop?

dzik

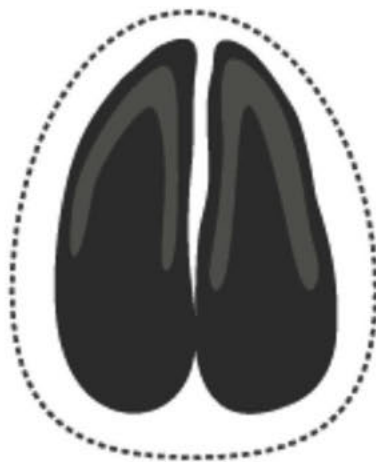
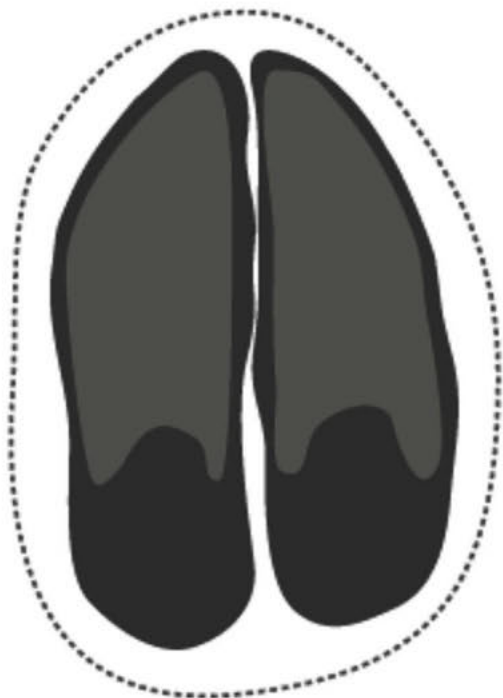
borsuk

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

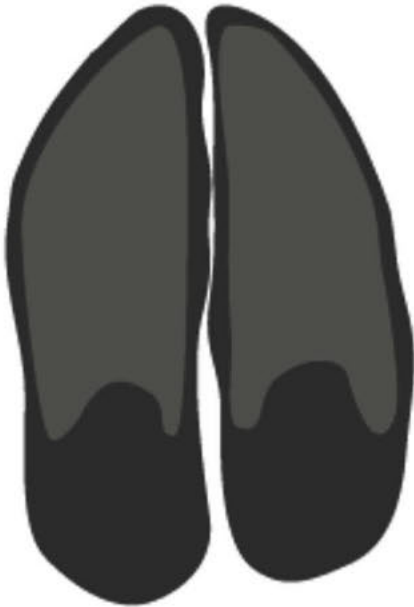

Wydrukuj w 8 kopiach, wytnij tropy, zalamuj je i znów wytnij.

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

jeleń

sarna

lis

wilk

dzik

borsuk

Kto zostawił ten trop?

Plątanina życia

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Celem zajęć jest zwrócenie uwagi uczestników na uzależnienie człowieka od środowiska naturalnego, uświadomienie znaczenia różnorodności biologicznej do prawidłowego funkcjonowania życia na Ziemi.

Potrzebny będzie: kłębek sznurka lub grubej włóczki, boisko na którym można pisać kredą i dużo kredy.

Zajęcia rozpocznij zabawą „Jestem z Tobą powiązany”. Poproś uczestników, aby stanęli w kręgu. Osoba, która będzie rozpoczynać (może to być prowadzący zajęcia) ma w rękę kłębek sznurka lub włóczki wystarczająco duży, by można go było spokojnie rozwijać pomiędzy uczestnikami.

Rozpoczynający wybiera jedną osobę i rzuca do niej kłębek, zatrzymując u siebie początek sznurka, tak aby kłębek podczas rzucania się rozwijał. Podczas rzucania osoba wypowiada zdanie „Jestem z Tobą powiązana/y, ponieważ...” i tu wstawia cechę łączącą ją z osobą, do której rzuca kłębek. Podobieństwa mogą być różne np. to, że mieszkamy na tej samej ulicy, że oddychamy tlenem, że chodzimy do jednej klasy, mamy blond włosy, lubimy szpinak, jeździmy do szkoły tym samym tramwajem, gramy w tę samą grę itp. Poproś, by powiązania się nie powtarzały przy kolejnych rzutach, a także by uczniowie zapamiętali, dlaczego ktoś rzucił do nich kłębek. Osoba, która otrzymała kłębek odrzuca go do kolejnej wybranej osoby. Nie wolno rzucać kłębka do kogoś, kto już trzyma sznurek. Poproś uczniów, żeby nie kierowali się wyłącznie sympatią w wyborze osób, do których rzucają, lecz znajdowali cechy podobne do swoich u tych, którzy niekoniecznie są ich najlepszymi kolegami/koleżankami. Zabawę kończymy, gdy wszyscy uczestnicy będą powiązani, a kłębek wróci do osoby, która rozpoczynała zabawę.

Kiedy uczniowie są już powiązani, krótko omów sytuację. Jesteśmy zupełnie różnymi osobami, ale jednak jest dużo rzeczy, które nas łączą. Mogą to być zainteresowania, wspólne zadania, sposób bycia czy mówienia, ale też podobne poglądy, cechy fizyczne czy zdolności. Co jest najważniejszą cechą wspólną, która nas łączy i która jest kryterium spełnianym przez wszystkich? Wszyscy jesteśmy ludźmi i **wszyscy mamy takie same potrzeby***, które muszą być zaspokojone, abyśmy mogli żyć.

Poproś uczniów, żeby zaczęli odrzucać do siebie kłębek w odwrotnym kierunku i przy okazji nawijali sznurek. Przy odrzucaniu osoba powinna przypomnieć usłyszane wcześniej powiązanie (na przykład: Ania rzuciła do mnie, bo obie jesteśmy blondynkami).

* to świetna okazja, by wprowadzić uczniów w tematykę "Porozumienia bez przemocy" (NVC) i zapoznać ich z listą potrzeb wg Marshalla Rosenberga

DZIEŃ PUSTEJ KLASY

dzienpustejklasy.pl

W drugiej części zajęć, kiedy kłębek jest już zwinięty, zajmiemy się potrzebami biologicznymi ludzi. Uczestnicy wciąż siedzą lub stoją w kręgu. Jeśli wcześniej byliście na trawniku, teraz przenieście się na boisko. Poproś, aby na środku kręgu ktoś narysował postać człowieka naturalnej wielkości (można odrysować kontur któregoś z uczniów). Poproś uczniów, żeby zastanowili się, co jest wszystkim ludziom potrzebne do życia. Chodzi o podstawowe, najważniejsze rzeczy, bez których nie można żyć – takie, które zaspokajają nasze najważniejsze potrzeby biologiczne. Bądźcie krytyczni, wybierajcie faktycznie najistotniejsze rzeczy. Zgłaszane propozycje zapisujcie na boisku wokół człowieka i łączcie je z człowiekiem liniami na wzór mapy myśli. Wśród pomysłów pojawi się pewnie woda, powietrze, jedzenie (poproś o rozbicie na rodzaje pożywienia, czyli owoce, warzywa, zboża, produkty pochodzenia zwierzęcego zapisujemy oddzielnie), ubrania, środki transportu, leki, schronienie. Kiedy "człowiek" jest już otoczony i połączony liniami z tym, co jest mu niezbędne do życia, przechodzimy do następnego kroku. Zastanawiamy się, co jest potrzebne, aby niezbędne do życia człowieka elementy, takie jak na przykład czyste powietrze, żywność czy schronienie, w ogóle powstały. Co jest potrzebne, aby w atmosferze występował tlen? Jeśli padnie odpowiedź drzewa, pomysłodawca powinien zapisać to w okolicy słowa powietrze i połączyć powietrze z drzewem. A co jest potrzebne do istnienia drzewa i jakie organizmy są z nim powiązane? Pomysły zapisujemy wokół słowa drzewo i łączymy je liniami. Mapa myśli może rozrastać się w nieskończoność (dobrze, że boiska są duże :-). Podobnie postępujemy ze wszystkimi pozostałymi potrzebami, które zapisane są wokół rysunku człowieka.

Wkrótce okaże się, że woda, która jest niezbędna człowiekowi, potrzebna jest też warzywom, zwierzętom, drzewom i innym elementom przyrody. Odnajdujemy więc jak najwięcej połączeń i rozbudowujemy mapę o nowe elementy. Poproś uczniów, żeby tak łączyli ze sobą elementy, aby linie się nie zamazywały i aby schemat był w miarę czytelny. Kiedy mamy już rozbudowaną sieć powiązań, usiądźcie na trawie i znajdźcie chwilę na refleksję. Nie spieszcie się. Co przychodzi Wam na myśl na widok tej plątaniny? Jaki wniosek płynie z tego obrazu świata?

Człowiek jest częścią wielkiego, powiązanego ze sobą systemu i bez tych powiązań nie może istnieć. Poproś uczniów, żeby odnaleźli zaskakujące powiązania, np. człowieka z dżdżownicą lub pszczołą. Współczesnym ludziom wydaje się, że mogą odizolować się od przyrody i że nie jest im ona do niczego potrzebna. Wielu z nas mieszka w miastach i na co dzień nie uświadamia sobie otaczającej natury, bo na pierwszy rzut oka rzeczywiście widać jej niewiele. Jednak sieć wzajemnych powiązań jest gwarancją istnienia na Ziemi życia w obecnej formie. Co by było, gdyby kilka ogniw tego łańcucha zostało zniszczonych? Znajdźcie na waszej olbrzymiej mapie powiązań punkty krytyczne. Zastanówcie się, kto lub co jest najbardziej zagrożone i dlaczego? Jaki wpływ ma to dla całego systemu, w tym dla człowieka? Zastanówcie się, co można zrobić by zapobiec zagrożeniu.

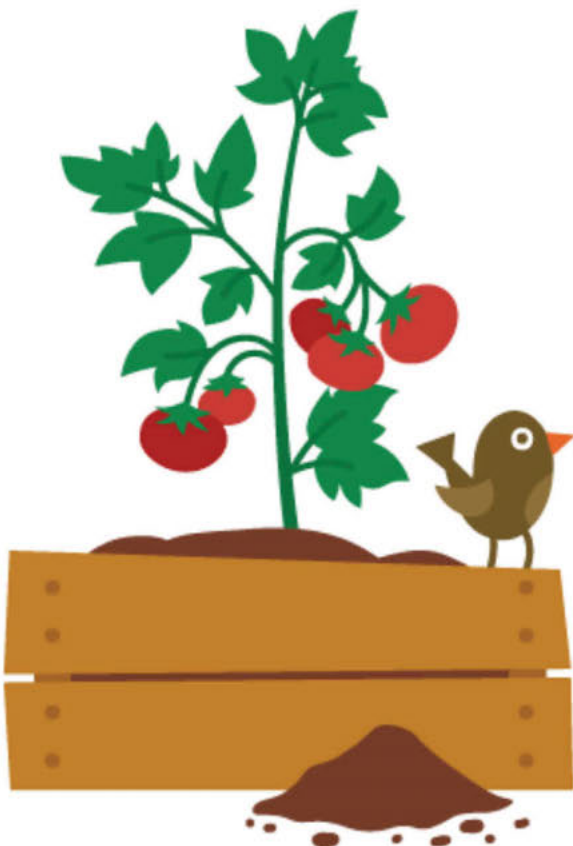

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

dzisiaj jesteśmy w ogrodzie

DZIEŃ PUSTEJ KLASY

dzienpustejklasy.pl

ŹRÓDŁA

OŚRODEK DZIAŁAŃ EKOLOGICZNYCH

Organizatorem Dnia Pustej Klasy jest Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”. Misją naszego stowarzyszenia jest pogłębianie świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez aktywną i angażującą edukację. Od 25 lat uczymy się i innych, jak uczyć lepiej. Dzielimy się naszym doświadczeniem podczas szkoleń dla nauczycieli i edukatorów, wydając ogólnodostępne bezpłatne materiały edukacyjne, wspierając inne organizacje i instytucje w tworzeniu i realizowaniu programów edukacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i edukacji globalnej, organizujemy Bardzo Zielone Szkoły oraz warsztaty dla dzieci i młodzieży.

www.zrodla.org

[ode.zrodla](https://www.facebook.com/ode.zrodla)

[zrodla](https://www.instagram.com/zrodla)

Organizację obchodów
wspiera finansowo
Fundacja Drzewo i Jutro.

Patroni

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

